

Hammersmith Apollo, London 2006. május 8.

Igen, ott voltam a híres-nevezetes – egykor Odeon névre hallgató – londoni Apolló színházban és láttam Bruce Springsteen-t ott, ahol az első külföldi koncertjét adta még 1975-ben.

Pedig az előjelek nem voltak túl biztatóak: már jóval a koncertek időpontjának meghirdetése előtt tudtam, hogy májusban el kell utaznom Párizsba és Barcelonába is, és bíztam benne, hogy valamelyik útra pont akkor kerül sor, amikor ott lesz koncert. Persze nem így sikerült. (Azért nagyon nem panaszkodom, mert Párizsba menni mindig öröm, májusban pedig különösen az, Barcelonában pedig eljutottam a Palau stadionba, ahol a friss BL győzelemtől dagadó keblű helyiek szívesen megmutatták, hogy hol állt a színpad 2002-ben az „El Boss”-szal, amikor zongorázás közben elfelejtette a Spirit szövegét.) Szóval maradtak az első koncert időpontok, azok közül is a londoni tűnt a legegyszerűbben megszervezhetőnek. Jegyet csak eBay-en keresztül tudtam venni egy fickótól, akinek az eladáskor még nem is volt a kezében a jegy. Csak egy héttel a koncert előtt kapta kézhez, akkor már nem volt értelme elküldeni Magyarországra, úgyhogy maradt a londoni szálloda címe és a remény, hogy a jegy nem vész el. Közben az eredetileg állóhelyes jegyből ülőhelyes lett, de ezzel már nem sokat tudtam kezdeni. Sőt még az is kiderült, hogy az állóhely sem a színpad előtti térre, hanem az emeleti ülések mögé szólt volna. Aztán a koncert előtti napokban még valami vírust is sikerült beszereznem és szó szerint lázasan készülődtem az útra és a koncertre.

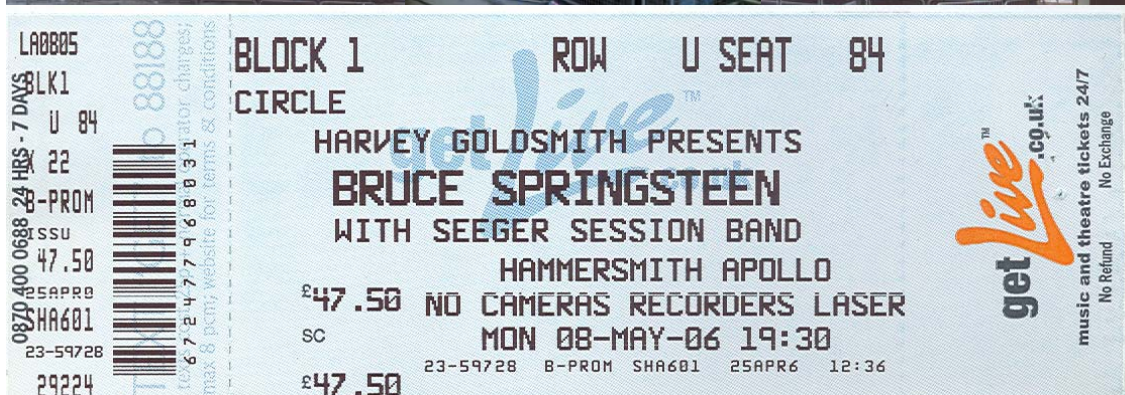
A hétfő hajnali fapados járattal szerencsésen odaértem Londonba, a szállodában pedig várt egy boríték a jeggyel! A szálloda a színház közelében volt, ezért dél körül elmentem megnézni a helyszínt. A színház előtt már várakoztak néhányan és időnként szalagot is osztogattak az küzdőtéri jeggyel bírónak. A rajongókon túl számos jegyüzér is ott téblábolt – ez arra jó volt, hogy leellenőrizzem, hogy az általuk árult jegy sem néz ki jobban, mint az én fémszál és hologram nélküli, elég egyszerű nyomdatechnikával előállított és ezért nem igazán bizalomgerjesztő jegyem. Az ülőhelyes jegy birtokában megúsztam néhány órás sorbaállást. Addig inkább Londonnal és a Hammersmith kerülettel ismerkedtem.

Egyetlen Springsteen plakátot sem találtam az egész városban – biztos így akarták elkerülni, hogy Bruce körbejárjon és leszaggassa őket, mint 31

évvel ezelőtt ☺ (meg talán így olcsóbb is volt a szervezés és a jegyek reklámozás nélkül is azonnal elfogytak.) Úgy tűnt, hogy nem foglalkozott senki az esti nagy eseménnyel: a TV-ben csak azzal voltak elfoglalva, hogy az angol fociválogatottba éppen aznap hívtak meg egy 17-éves srácot (még az előzőnap lelétt iraki angol helikoptert is csak címszavakban tárgyalták emellett a fontos hír mellett). Bruce új lemeze a Picadilly Circus-nál található hatalmas lemezboltban pedig csak a dicstelen 29. helyet foglalta el az eladási listán.

A koncert előtt hosszú, jól terelt sorok kígyóztak a színház felé. Az átlag koncert-látogató középkorú – a trikókból ítélve – komoly Bruce előélettel rendelkező rajongó volt, akinek Bruce bármit játszhatott volna, akkor is itt lett volna a helye. A sorban találkoztam egy holland sráccal, aki hozzám hasonlóan jutott el a koncertre, később pedig egy fura angollal, aki annyit tudott magyarul, hogy „uborka”. A színház nézőtere legyezőszerűen szélesedett, a földszinti üléseket mind kiszedték, ott csak állni lehetett. Az emeleten ülések voltak sorban számozva A-tól a Z-ig. Az utolsó sor után még voltak korlátok az ottani állóhelyeseknek. Az én jegyem az U sorba szólt, ami nem volt valami elől, de a kilátás – a színház kis mérete miatt – egészen jónak tűnt. A koncertnek fél nyolckor kellett volna kezdődnie. Akkor feltűnt, hogy míg az U sorban minden hely foglalt, addig az A-B-C sorok meglehetősen foghíjasak. Nem voltam szívbajos, hanem előre mentem az A sor közepére és a legjobb páholyból néztem végig a koncertet. (Kisebb káröröm, hogy a jegyüzéreknek valószínűleg nem sikerült ezeket a legjobb helyeket eladniuk.)

Nyolc óra után a tömeg már hangoskodott, tapsolt, beindult a brúúúszolás, aztán pár perc múlva bejöttek a zenészek, Bruce „Good evening London”-ja után pedig

- elkezdődött a koncert egy nagyon vidám **O Mary Don't You Weep**-pel: Először a férfi hegedűs játszott kisebb szólót – egyébként nehéz lett volna eldönteni, hogy ő volt jobb, vagy Soozie, mert mindketten remekül játszottak, sőt néha szenzációsan egészítették ki egymást –, aztán előkerült a tangóharmonikás, akit már a DVD-en is megkedveltem. A fúvósok is kaptak kisebb szólólehetőséget és persze a közönség már ennél a dalnál is kórusban énekelte a refrént.
- Az örömenélés **John Henry**-vel folytatódott, itt előbb Soozie kapott lehetőséget szólózni, majd ismét a harmonikás és végül a bendzsós srác. A szólistákat Bruce kijebberelte a színpad széléhez, amit a közönség nagy örömmel fogadott. Ha valaki korábban azt mondja, hogy egy bendzsósért fog tombolni a Springsteen-t imádó közönség, akkor valószínűleg kinevetem, pedig itt ez történt: állítom, Bruce se kapott nagyobb tapsot a koncerten, mint a bendzsós ezalatt a szóló alatt.
- Az első igazi meglepetést a **Johnny 99** okozta, mivel az előző két dal alapvetően úgy szólt, mint a lemezen. Ezzel szemben a Johnny 99 egészen újszerűen hangzott, kicsit dzsezzesnek mondanám, de egyben nagyon jól is illett a zenekarhoz. Ez a dal sose volt a kedvenceim között, de a mostani feldolgozás, hangszerelés nekem nagyon bejött.

- Az **Old Dan Tucker**-t a közönség megint végigénekelte és végigtombolta, a dal ugyanolyan jól szólt, mint a lemezen eredetiben. Bruce ekkor kommunikált először az emeleti szinten ülő közönséggel: intett, hogy álljon fel nyugodtan, aki akar mozogni egy kicsit a zenére. A koncert alatt végig a színpadon volt az egész zenekar, szinte mindenki megszólalt minden dalban.

- Az **Eyes on the Prize** első versszakát Bruce egyedül énekelte és a közönség a színházi hangulathoz méltó áhitatos csöndben hallgatta. Ez a dal egy kis pihenőt is jelentett az addigra már megizzadt közönségnek. A további versszakokban már goszpelszerűen a többi zenész és a közönség is hallatta a hangját és Big Man-t idéző fúvós betéteket is lehetett hallani. Bruce zseniálisan építi fel a koncertjeit: a tombolós számok utáni következő érzelmesebb dalokat a közönség nagyon jól fogadja, ez történt most is.
- A tempó a **Jesse James**-nél ismét felpörgött, a küzdőtéren mindenki táncolt. Itt is volt bendzsó, hegedű és fúvós szekciós szóló, de a dal nem okozott különösebb meglepetést az eredeti változat ismeretében.
- Meglepetés volt viszont a **Cadillac Ranch**, amire csak a szövegből ismert rá a közönség. A dal egy monoton, de élvezetes dobolással indult, ami meg is maradt végig, majd jött a hegedű, később a fúvósok és a vége felé egy gyönyörű együtténeklésben ért véget a dal. Igazi csemege volt

ez a nagydíj (még azoknak is, akiknek a CR nem jelent sokkal többet, mint egy Springsteen dal ☺).

- A **Long Black Veil** tovább lassított az iramon. A többszólamú vokálozás nagyon ünnepélyessé tette az előadást. A szólóból Bruce átengedett egy jelentős részt a gitáros srácnak, aki ezen az estén (is) kalapban lépett fel és egyébként nagyon jól is énekelt.
- Az **Erie Canal** előtt Bruce elmondta, – gondolom azoknak, akik nem tudják elolvasni a bolhányi betűket a CD melletti füzetben – hogy ezt a dalt 1905-ben írták és a "Low Bridge, Everybody Down" címet is viselte. Erre a dalra nagyon vártam és nagyon jól is szólt, fantasztikus a refrénje és azt a közönség teljes hangerővel énekelte.
- A **My Oklahoma Home**-ot Bruce egyedül kezdte el énekelni, szépen csöndben, csak a gitárján kísérvé magát. Aztán mikor odaért a refrénhez, akkor a közönség, mint egy katonai férfikórus adta hozzá a dalhoz "blowed away"-t – ezen még Bruce is meglepődött. Aztán a többi zenész is bekapcsolódott és a végén egészen rock'n roll-os hangzásra tombolt a közönség.
- A **How Can I Keep From Singing?** Patti gyönyörű énekével kezdődött. Az egész koncerten ez volt az egyetlen rövid időszak, amikor úgy éreztem, hogy nem Bruce körül forog a világ. A többi szólistát általában ő szólította fel, majd nyugtázta a szép produkciót és végig ő volt a karmester, de itt Patti egyszerűen előtűnt a sötétből és egyedül lekötötte a közönség figyelmét. Aztán a dal felénél Bruce és a többi vokális is csatlakozott hozzá, nagyon megható volt.
- A **Mrs. McGrath** az eredetihez hasonlóan szólt. A közönség az elején ugyan ütemes tapsal próbált hozzájárulni, de aztán Bruce hangja és az ír ritmusok inkább több figyelmet és kevesebb tombolást követeltek.
- A **How Can a Poor Man Stand Such Times and Live?** című dalhoz Bruce hosszú bevezetőt mondott, ami nem nyerte el mindenki tetszését, mert hangos fütty is hallatszott a taps közben. (Angliában is vannak, akik szeretik Bush-t.) Aztán a dal valódi ajándék volt, az E-Street Band-dal is megállta volna a helyét egy stadion koncerten.
- Jákob létrájáról beszélt Bruce a **Jacob's Ladder** előtt, a nagydíj megtudhatta, hová akart Jákob felmászni. Aztán kezdődött a közös éneklés, mert ezt a dalt is jól ismerte a közönség. Ekkor már az emeleten sem ült senki...
- Az este a csúcspontja a **We Shall Overcome** volt, ami fantasztikusan és gyönyörűen szólt. A dal előtt Bruce azt mondta, – amint a CD füzetkésben is olvasható – hogy ez a dal minden idők legszebb *protest song*-ja. A 7-8 háttérénekes ekkor előrejött a színpad szélére, először mindenki külön mikrofonnál énekelt. Volt egy színesbőrű vokális hölgy, akinek a mikrofonja erősebbre volt most állítva, mint a többieké, de nem bánta senki, mert gyönyörű hangja volt, sajnos ez volt az egyetlen megcsillanása egész este. A dal vége felé a vokalisták Bruce köré gyűltek és patkó alakban, egy mikrofonba énekeltek, hogy *Here in my heart, I do believe We shall overcome someday...* Számomra ezek voltak a koncert legemlékezetesebb percei.
- Az **Open All Night** a harmonikás srác zongorás bevezetőjével kezdődött, majd jött Patti, Soozie és egy harmadik lány egy tu-já-tu-tu-ja-ba-ba típusú vokálozással, és csak után jött Bruce az első versszakkal. A zongorázás az egész számban dominált, persze csak Bruce háttérében. A vége felé ismét előkerültek a lányok, a nagybögős is reflektorfénybe

került, volt némi rokizás is: összességében nagyon jól sikerült az „éjszakai műszak”.

- A **Pay Me My Money Down** igazi cirkuszi mutatvánnyá nőtte ki magát. A összes zenész előrejött a közönséghez, csak a dobos maradt hátul. A nagy közös egytténeklés során a zenészek elkezdtek egyesével – nyilván jól egyeztetett koreográfia szerint – levonulni a színpadról.

A közönséget ez nem zavarta, sőt a hangulat akkor érte el a tetőpontját, amikor csak a tubás (akiről később Bodus révén kiderült, hogy magyar vér is csorog az ereiben) maradt a színpad elején és tubakísérettel énekelt a táncoló tömeg. Bruce visszajött és mesterkélte ejnye-bejnye mellett kitéssékelte a tubás bácsit, majd egy perccel később a dobost is. A közönséget ez sem zavarta: tovább énekelt a dalt egészen addig, amíg a zenészek vissza nem jöttek a ráadáshoz.

- A ráadás a *Rising*-os idöket idéző **My City of Ruins**- szal kezdödött, ami éppen olyan szépen szölt, mint régen. Nem bántam, hogy nem lett dixilendesítve, a sok vokalista pedig határozottan jót tett ennek a dalnak.
- Bruce-nak a nagymamája szokta énekelni **Buffalo Gals**-t, tudtuk meg a dal előtti bevezetöböl. Bruce énekét a közönség ütemes tapsolása kísérette, aztán jött a többi zenész. Ekkor mutatta be Bruce a zenekar tagjait.
- A **You Can Look (But You Better Not Touch)** új hangszerelése/ feldolgozása nagyon jól sikerült. A fúvósok és a sok énekes adta a háttér Bruce rekedtes énekéhez. Az akkor már abszolút hangulatban lévő közönség nagyon jól fogadta ezt a dalt is, a színház szinte remegett a dal ütemére. Bruce rájátszott rendesen: amikor a közönség azt hitte, hogy már vége a dalnak – még egyszer nekifutottak a dalnak és a siker nem maradt el.
- Az utolsó szám előtt Bruce elmondta, hogy mennyire örül, hogy 31 év után visszatért a számára olyan fontos helyszínre. A szokásos nevetésével ígéretet tett, hogy 88 évesen megint itt lesz. A koncert a **When the Saints Go Marching In** című dallal ért véget, amit még sokáig hallgattunk volna, mert nem volt olyan érzése az embernek, hogy itt a vége a koncertnek. (Ez a dal nem volt igazán jó showstopper – valószínűleg ezért cserélte le Bruce a későbbi koncerteken.) Bruce énekelt az első versszakot, majd a kalapos gitáros következett, aztán Patti és többek együtt. A dal a végén egyszerűen lehalkult és véget ért. Bruce „we love you”- val búcsúzott a londoni közönségtöl.

A közönség nagyon jó hangulatban indult haza, azt hiszem mindenkinek maradandó élményt jelentett Bruce újabb fellépése a Hamersmith-en. Bruce beváltotta ígéretét a „lot of fun”-t illetően: valóban nagyon vidám koncert volt.

A másnapi újságok röviden foglalkoztak az eseménnyel. Az előző nap – a dublini koncertről szólva – még azt írták, hogy Springsteen a Főnök a folk zenében is. Az alábbi rövid kritika ötcsillagos minősítést adott a koncertre és hangsúlyozta, hogy Bruce nem a híres, nagy slágereit hozta, mégis hatalmas sikert aratott. A legszerencsésebb londoniakra másnap még egy zártkörű koncert is várt a St. Luke templomban.

The Boss lands at the Apollo again after 31 years

ROCK legend has it that in 1975, Bruce Springsteen ran through the streets of W6 tearing down posters which asked Is London Ready For Bruce Springsteen? shortly before he performed a show at the Hammersmith Odeon which helped make his name.

Thirty-one years later, London was most certainly ready and so was Springsteen. "It's funny to be back," he said towards the end of his mammoth set at the renamed Apollo. "This place has a lot of ghosts for me."

In the wake of last year's lacklustre Devils And Dust, however, his muse

Folk hero: Springsteen on stage with wife Patti Scialfa

Review

BRUCE SPRINGSTEEN ★★★★★

By John Aizelwood at the Hammersmith Apollo

seemed elusive. His solution was simple: We Shall Overcome: The Seeger Sessions, his first cover-versions album, featured American folk standards. If Springsteen has never sounded so joyful on record, live the concept soared higher still. Backed by a tightly-choreographed 17-piece band, he displayed a gratifying lightness of touch.

He dipped gingerly into his own canon — no hits, but there was a raucous romp through You Can

Look (But You Better Not Touch) and a percussive Johnny 99 — but the point of the evening were those old songs into which Springsteen breathed mostly boisterous, always spirit-lifting new life. From a mournful When The Saints Go Marching In to the tub-thumping O Mary Don't You Weep, this was Springsteen without the dreary solo interludes. Best came at the end of the set proper with Pay Me My Money Down where everyone save drummer Larry Eagle played at the edge of the stage before marching to the dressing rooms, still in tune. When they returned for the encore, the crowd were still singing the chorus. Springsteen has never sounded quite so at ease with himself; or this much fun.

Pictures: Angela Lubrano

IT'S THE BOTTOM
LINE YOU'RE
INTERESTED IN.

Voted World's Best Business Class 3rd year running.

Born to run and run:
Bruce Springsteen
back in Hammersmith

Az Apolló színházban a koncertet végig vette három profi operatőr a küzdőtér elejéről. Remélem, hogy egyszer – talán 30 évnél előbb – ezek is előkerülnek és mások is átélhetik egy képernyő előtt azt a csodát, amiben nekem részem volt.

HZ